

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

D[omi]nica et alijs sole[m]nij Jn festiuitatibus

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

In die Pentecostes

Eta **C**Si q̄s loquuntur. **L**yra, exhortatiois
p̄ba. b **Q**uasi sermones dei. i. totū
bonū attribuat deo / r nō sibi p̄pi. c **T**Si
q̄s misstrat, egētib⁹ bōna sp̄alia. d **L**a
q̄s exhortate quā administrat de⁹. i. aut
buit deo qui dedit
sibi voluntatē / r fa
cultatē hec faciēdi.

l. o. 3. c. nō e **C**Ult in oib⁹.

solum verbis et factis ve
stris. f **H**ono
rificet de⁹. i. totū
fiat ad honorē dei.

g. **P**er iesum
christū dñm no
strum, qui est me
diator dei / r homi

Postilla

Ad dieb⁹ illis: Dū
cōpleren

tur dies

pentecostes tē.

Bū initū illi⁹ epi
stole scribit saccus

Lucas: q̄ post ascē

sionē christi vnde
cim apli congrega

ti: statuerunt duos

viros: sc̄ ioseph⁹ / q̄

cognominatus est

iustus: r matthiā:

r orantes dicerunt: Tu dñe qui nosti cor
da oīm: ostende quē elegeris vnū ex his
duobus: accipere locū ministerij huius / r
apostolatus: de quo fūaricatus ē iudas/
vtabiret in locū suum. Et dederūt sorores
eis: r cecidit soris super matthiā: et annu
meratus est cū vndecim aplis. Et statim
sequit̄ epistola p̄sens. **D**ū comple
rentur dies pentecostes. Hodie cele
brat sancta mater ecclesia solennitatē spi
rituſanciū: in qua christus se ostendit esse
deum. Mem̄ prius ostēderat se esse dñm
terre / r eoz qui in terra sunt: infirmos sa
nando / mortuos refuscitādo. Ostēderat
se etiā dñm maris / r eoz q̄ in mari sunt:
cū sup mare ambulauit: et mare solidū se
ei p̄buit: Et cū statberē in ore p̄scis p̄redi
pit inueniendū. Ostēderat etiā se dñm in/

fernī / r eoz q̄ in inferno sunt: q̄i cōtrivit
portas inferni: / r oīs aīas de lymbo infer
nē eduxit. Ostēderat etiā se dñm aeris / et
eoz q̄ in aere sūt: Et etiā dñm celi / et eoz q̄
que in celo sunt: cū in die ascensionis pro
p̄ita v̄tute ascendit p̄ aera: et nube luci
da sibi obsequente

assūptus ē in celū.

Ostenso ḡ p̄ erat dñs omnī: hodie

ostēdit se vez deū / q̄i sp̄ūscūm q̄ deū ē

mīlit aplis. Hodie em̄ rex noster iesus

christ⁹ duodeci p̄n
cipiē fecit: associās

eis septuagintadu
os milites. Prin
cipes fuerūt duode
cim apli. Septua
gitaduo milites fu
erūt. Ixxij. discipuli

chīli: quos hodie adeo roborauit: q̄

p̄ eos totū mundū
sibi subiugauit. viii
B̄rnar. Licet ma
gna / r diuina fuerit

plane miracula que
de⁹ gesit i terris: h

tū bonū sup oīa alia emicūt: q̄ in paucis
simplicib⁹ totū mundū / r oīm sūpītē alti
tudinē sibi subiugauit: viii hic d̄: h

Dū cōpleretur dies p̄ete. **L**yra palcha cō
putando. Quīq̄gesima nāc̄ dies a pa
schate / r iudici comedebāt agnū pascha/
lē. Celebris erat i veteri testamēto apud
iudeos i memorīa bñficij legis date: q̄ su.
Exo. 19. ii. it data i mōte sinai qn̄q̄gesima die a p̄n
cipio egressiōis de egypto. Et ideo que
nēter illa die in fusum ē apli sp̄ūscūt
donū: per qđ lex euangelica imp̄sa fuit / r
firmis radicata in cordib⁹ eoz. i. **C**Erāt
oīs discipuli pariter in eodē loco. i.
in cgnaculo gradi strato: vbi prius chīli
cū eis cgnā fecit: r nō solli apli / s̄ etiā ali
fideles et mulieres pariter in eodē loco:
r ip̄sis sic cōgregat̄ insimul corde / r aīo:

sermones dei: a deo: r nō a seipso. p̄fluunt.

b gratiē dei. **S**i q̄s loquit̄ q̄sl̄b̄mō
opa facit miscōde.

nes dei. **S**i q̄s ministrat: tāq̄ ex
sūc̄faciat tanq̄ faciet hoc ex virtute quā dat

virtute quā administrat deus: ut

ideo deo ascribendū est / r honorificandū

ḡ in oībus hōnorificet deus p̄rie
sum christum dñm nostrum

In die Pentecostes. Actuū
II. a. in principio.

Il. nō post multos dies de q̄b⁹
dixit salvator supra. I. ca.

Ad dieb⁹ illis:

Dū cōplerenf dies p̄e h

quaginta.

tecostes: erānt omnes discipuli i

A. a **E**t factus est repente de celo. **Vin. i. 8** put spūscitūs dabant eloq illi. **Tyra:**
 aere. b **S**onus tanq aduenientis
 spūs vehe. **Ly. i.** venti vel tonitru: non
 tñ apti et alii cū eis existentes fuerint terri-
 ti: deo hoc faciente signū quod dabant spūs
 sc̄tūs q̄ est solator
 cordis. c **E**t re- s̄sumul s̄mello
 pluit totā do- a pariter in eodem loco. **E**t factus
 mū. isoluta clarita s̄ subito s̄ velut
 te. d **E**lbi erat b est repente de celo sonis tanq ad-
 sedentes. id ē ma- s̄ magni et impetuos.
 nentes. e **E**t ap- c uenientis spūs vehementis: et rē-
 paruerunt illis. s̄ discipuli in oratione.
 visiblē oculis cor- d pleuit totā domū vbi erat seden-
 poralib. f **D**is- perte lingue. s̄ parite
 id est diuine lingue. f tes. **E**t appāruerunt illi dispērtit
 g **L**aq̄ ignis. s̄ in specie ignis
 id est habētes colo h lingue tanq̄ ignis: sed itq̄ suprā
 rem ignis ad desi- s̄ quemlibet
 gnandū signo visi- i singulos eorum. **E**t repleti sunt
 bili exterius inuisi- s̄ grata corroborativa et sermonativa.
 bilē gratiā spūsan- k oēs spūsancto: et ceperunt loq̄ va-
 eti receptā iterius: r rijs linguis: put spūsanctus da-
 p̄ quā essent feru- s̄ edocebat. s̄ dicere s̄ tunc.
 di in amore dei: et bat eloqui illis. Erant autē in hie-
 eloquētes omnibus s̄ q̄ conuenerat ad diē festum.
 linguis ad publica- m rusalem habitantes iudei viri re-
 tionem euangeli. s̄ deuoti s̄ lingua
 h **S**edites su- ligiosi: ex omni natiōe quē sub ce-
 p̄ rū. i. super quemlibet s̄ tonitru:
 bet discipulorū in- lo est. **F**acta autē hac voce cōūe p̄
 sed vitus radius s̄ incolaz et adueniarū. s̄ admirata de his q̄ acca-
 igneus/habēs figu- nit multitudo: et mente cōfusa ē: q̄
 ram lingue i. **E**t derat. s̄ qualibet.
 repleti sunt oēs quoniā audiebat vnuſquisq̄ lin-
 spūsancto. **Vin-** s̄ in qua natus erat s̄ artoniti et ad/
 cen. sic q̄ corda eo- gua sua illos loq̄ntes. **S**tupebāt s̄
 tū penitus illustra- mirantes immo sic.
 ta sūt grā spūscit: autē oēs et mirabāt dicētes. **N**one
 sic q̄ hodierna die
 discipuli receperent
 spūscitūm in maiori
 copia q̄ p̄ bus habuerūt: q̄ nō solū recepe- stupefacta seu admirata. r **O**m̄ audi-
 rūt ad sufficiētā: sed etiā ad redūdantia: ebāt vnuſquisq̄ lin- sua illo. **Ly.** q̄
 q̄ sc̄ritas quā spūscitūs i aplis opatus ē: nunq̄ fuit auditus vel visu tale miraculū.
 redūdabat in totā eccliam. **U**nde sequit:
 k **E**t ceperunt loqui varijs linguis s̄ **S**tupebant autē oēs et mira. **d.**
Mōne ecce isti oēs q̄ loquunt Galilei

Feria. II. Pentecostes

Esunt. **T**in. q. d. viii. a **C**Et quō nos
audiūm^r vniuersit̄q; lingua no. i. pro
piā. b **I**n q; nati sum^r. **T**in. q. d. vii
q; mirabile est vel supernaturar. **E**x isto su
mis hic q; p̄mitiū christiani fuerūt galiv
lei. c **P**arthi r
a diabolo: r nos testes sumus om̄i q; fecit **G**
in regione iudeorum r hierusalem: quem
occiderūt suspēdentes in ligno. **D**ic de
us suscitauit tertia die: r dedit eum mani
festā fieri nō om̄i populo: sed testib^r hor
dinatis a deo: no

Ecce oēs isti q̄ loquuntur galilei sūt.
de tali regione
accidit ut
a Et quōd nos audiuim⁹ ynuſq; cō-
ponū idem a

lamite: et ha-
meso. o. Et
regio q̄ duob⁹ am-
bit flumib⁹ tygri et
euphrate. e. Iu-
e mesopotamia: iudea et capado-

euphrate. e **L** Yu-
deā et capado-
pō. et asia. s. mino-
re. f **C** Phrigiā
et paphlāgīa egypti-
pīa et ptes libye
e melopotamia: iudea et capado-
ciā pontibū et asia: phrygiām/pā
philiā egyptiū et ptes lybie: que
est circa cyrenē et adiuene romā
pres et fres no-
bis. s. qui māduca-
uumus et bibimus
cū illo post resurre-
ctionem suam.
P Prece. dūs

Sicut et ptes libyæ
a e circa cyrenei
et aduene roma
ni. i. peregrinates
romani. s. **C** Ju
dei quoq; s. est
mi. Iudei quoq; et proselyti cre
tes et arabes: audiuit eos loqui
tes nris linguis magnalia dei.
Sicut et ptes libyæ
a e circa cyrenei
et aduene roma
ni. i. peregrinates
romani. s. **C** Ju
dei quoq; s. est
mi. Iudei quoq; et proselyti cre
tes et arabes: audiuit eos loqui
tes nris linguis magnalia dei.

dei quoq; id est i tes nris linguis magnalia dei. patre o C Iudex viuorum et mortuorum

Feria. II. Pentecostes.
Actuū. X.e.in fine capituli.
Adieb⁹ illis:

Laudat facienda notabilē sermonē
Aperiēs petr⁹ os suū m
ſ loquit ad seniores et iuniores
dirit: Viri p̄s et fr̄s:
Teritus imbi testes. In di ascensionis

Magnalia dei, mirabilia dicta vel facta dei. **T**unc diebus illis dicitur testis mihi testes. In die ascensionis nobis haec per dominum predicari populo et natus Iesus institutus testificari: quod ipse est qui constitutus est a patre, delegatus sub auctoratu sancti pauli ad Romanos.

Iens p. t.
An initii
illī ep̄le scribit sā.
lucas i eo.ca. q.sā.
per dixit iudicis d
eo iudex viuorū et mortuorum. o
fō soli nos apostoli s p̄bent
Hūc oēs pp̄hetē testimoniū ḡbi p
indulgentia
bēt̄missionē peccatorū accipi.

betremulione peccatorum accipit q
uita a Christo dicit Christianus
re per nomine eius omnes qui cre- r
erit. **r** **T**h̄es qui
credunt eum, tam
iudei & gentiles.

Ad hunc petro loquente verba hęc
cecidit spūslan. super oęs qui audie-
bat verbū. scz sup cornelii / sup oęs q
euz eo ęgregati erant in signo visibili / scz
igneis linguis. b **E**t obstupuerit ex
circūcisione fide-
les à venerāt cū
petro: qr t in na-
tiones. i. in gētes
e **S**cratia spūsl-
sancti effusa est.
admiratrices q tāca
gfa daret gētib: si
cut iudeis nutrīt i
lege et prophetis.
d **A**udiebant
em illos loquen-
tes linguis. i. va-
rūs. e **E**t ma-
gnificates deū.
Tūc rūndit pē.
illis q cū eo vene-
rant admirantib:
f **C**lūd aquā
as phi. pot: vt
nō bapti. hi qui
spūslan accep.
sicut t nos. q. di-
nō: exq spūslanc
nō distinxit int̄ nos
t ipos. g **E**t ius-
sit eos ba. s. a so-
cīs suis. h **I**n
nomie dñi nři ie-
lu chri. In hac em̄
forma dabatur ba-
ptismus in primiti-
ua ecclesia.

F dieb° illis. Lū
audissent apostoli
erāt hiero. tē.
Bā in iunctū illi ep̄le
scribit sanctus lucas
in eodē ca. Q sc̄tās
philippus descen-
dit in ciuitatem sa-
marie: et p̄dicabat

illis christū. Intendebant autē turbe his.
que a philippo dicebant: vñanimiter au-
diētes et vidētes signa que faciebat: mul-
ti eām habebāt spūslū imūdos clamātes vo-
ce magna exhibāt. Multū autem paralitici
t claudi curati sūt.
Factū est autē gau-
diū magnū in illa
ciuitate. Tunc seq̄
tur psens ep̄stola.
Cū audissent apli.
Circa quod sciēdē
sm. Nico. de lyra:
Philippus iste erat
tm diaconus: ppter
quod licet posset ba-
pticare: non tamē
manus imponere:
neq; cōsequēs do-
nū spūslū dare in
signo visibili: s em̄
pertinebat ad apo-
stolos: vñ q soli
ep̄i in nouo testamē-
to (qui sunt successi-
ores aploꝝ) manū
imponēt: ppter qd
philippus significa-
uit apostolis: vt alī
qui eorum venire
in samariam: et sup-
pleret illud qd a
ei officiū non spe-
cerat. Et hoc qd
dicitur: i **C**um
audissent apli q
erāt hieroso. qd
recepisset sama-
ria verbum dei:
misérūt ad ipos
petrum et ioan-
nem. Blesa ordi-
qui erant columne
k **Q**ui cūnve-
ni. orauerūt p
ip̄sis: vt ac. sp̄t
sc̄tū: nondū eīt
i queb illorū ve-
nerat. Lys. signo

Bochum

Em dieb^o
illis. Lü
audissent apostoli
d erat hiero. zc.
B a initio illi episc
ribit sanctus lucas
in eodē ca. q sc̄tus
philippus descen
dit in ciuitatem sa
marie; et h̄dicabat

In diebus illis:
Cum audiissent apostoli q
erat hierosolymis qr rece
s Romē ciuitatis et regiōis est: hic p. ciuitate ac/
cipit apia hierosolymis.
pisset samaria vbi dei: misericordia
in samaria.
eos petrū et iōānē. Qui cū vēlissē.

Feria. III. Penthecostes

E vissibili: venerat tū
i eos inuisibiliē: sic
z modo in baptiça
tos. a **C** Sed ba
ptizati tū erat i
nomie dñi iesu:
tūc imponebat
ma. sup il. z acci
Postilla vi. spiritus sanctuz.

A dieb'
E illis. Per
man' au
tē z. **A**n
initiū illi ep̄e scri
bit sā. lucas: q̄ vir
qdā ananias cū sa
phira vrore sua vē
didit agrum; et de
fraudauit de p̄cio
agri consicia vrore
sua: z partē p̄ciū ad
pedes aploꝝ posu
erūt: z ambo subi
tanee obierūt: fa
etus est timor ma
gnus i rniuersa ec
clesia/ z in oēs qui
audierūt hoc. **T**ūc
statim sequit̄ ep̄la
prefex. b **C** Per
man' aut̄ aploꝝ
fiebant signa et
prodigia multa
Glo. vnde succede
bat cel' sacerdotiū
z iudeoz. c **I**n
plebe. **L**y. nō dīc
in p̄cipib⁹ quia
nō credebāt in chri
stū paucis except⁹:
qui occulti chris̄tia
ni erant: gamaliel/
sc̄z nicodemus et
aliqui ali. d **C** Et
erāt vna. oēs. sc̄z
ap̄l. e **I**n por
ticu salo. ubi erat
loc' orōnis z pdica
tionis. f **C** Lete

† De conse
vist. s. c. de
spiritu

S ad deum
orauerunt p ipsi⁹ vt acciperent
sp̄m sanctū: r̄ dñi em̄ in quēc il
biliter s. visibiliter: m̄ inuis
ibiliter in quo cōferebat gra m̄us
lorum venerat: sed bāptiçati tū
biliter.
erāt in nole dñi iesu. **T**unc impo
nebat man' sup illos: et accipie
b s. qd̄ est officiū ep̄scopale
bant spiritu sanctum.

Feria. III. Penthecostes.
Actuū. V. b. q̄li in p̄ncipio.

In diebus illis:
It per opera
per manus aut̄ aposto
lorum siebant signa z pro
non crediderunt

S digia multa i plebē. Et erāt vna
simil s. apostoli. s. loco orōnis quē salo
num m̄iter om̄es in porticu salomo
mon fecit. s. non christianor
nis. **E**terōrum autem nōmō au
debat coniungere se illis: sed mā
landabat

S cōmuniſ
gnificabat eos popul⁹. **M**ágis
bona sanacionis z doctrine apli. p malis p̄secuti
onis z iniurie reddebat: magis crecebāt numer⁹
fideliū. ppter patientie bonum
aut̄ augebāt credentium in dñō
multitudo virorum ac mulierū:
itā vt in plateas eijsceret infirmos: **P**onere
z poneret in lectulis ac grabari:
vt veniente petro saltē umbra illi
us obumbraret quēc illorū: z li
berarent ab infirmitatibus suis.

Rox aut̄. f. fideliū. **G**
s. **N**emo aud.
dñi. se ill. lez sicut
timet̄ pgnā q̄ ve
nerat sup ananiam et
er̄ vrore. h **C** S³
magnifica. eos
populus. ppter
egros et miracula
q̄ faciebāt: z etiam
q̄ bona p mal su
is psecutorib⁹ red
debat. i **C** Ha
gis aut̄ augeba
tur credē. i dñō
mul. vi. ac muli
erū. Nullus em̄ se **Glo**
rus a regno dei ex
cludit. k **C** Ita
vt i plateas. q̄ la
terat. l **C** Uce
rent infirmos: z
poneret in lectu
lis ac grabatis:
vt veniente pe
tro saltē umbra
illius obumbra
ret quēc illorū:
z liberaretur ab
infirmitatib⁹ su
is. **L**y. In q̄ ponit
differētia petri ad
alios aplos in ope
tione miraculorū.
Mā alij apli cura
bāt alios infirmos
p tactu manu: si
cur iā supra dictu
est: Per man' aut̄
z. Pet̄ aut̄ non
solum p tactu: sed
etiam p umbra: qd̄
malus est. Quod
siebat ad ostenden
dum q̄ erat p̄ncip
alis apostol⁹: er
go nominat p̄nc
eps apostoloruz.
Et quia christ⁹ nos

A legit curasse p vmbra sicut petr^o: ideo in
petro videtur impletū fuisse qd dixit chris-
tus: Qui credit in me: oga q ego facio et
ipse faciet: et maiora hoc faciet. **C**on
currebat at multitudine vicina. cui
ratu*m* i hie*m* i: af
ferentes egros et
veratos a spiri-
tib*m* i mudi*m* r*c*.

Postilla

O Aude*m* te p*m* se*m* c*m* esto*m* te*m*.
An initiu*m* illi*m* e*m* ple*m*
scribit san*m* paul*m* in
eo. ca. In ore duo/
ru vel triu*m* testium
stat omne verbum.
Tunc sequit*m* psens
ep*m* laudab*m* audete*m*: p*m* se*m*
cri esto*m*: quia ho/
die festu*m* sancte tri/
nitatis pagin*m*: ne
celle est aliq*m* de san/
cta trinitate breui*m*
loqui. **T**u*m* Aug. 1.
trinitatis. li. de trini*m*. Hoc ita
2. 2. 4. Et
de cōf*m*. vi.
3. c. oēs. q*m* credēdū est: q*m* trini/
tas sit vnu*m* sol*m* et
verus de*m*. s. p*m* et
filius et spūsctus.
Et hec trinitas vni/
us eiusde*m* substā/
tie vel essentie cre/
dit: q*m* ē summa bo/
nu*m*. Itē Aug. dicit:
Hec vera lācta tri/
nitas nihil mai*m* est
i trib*m* phonis simul
nominatis q*m* i vna
qualibet simul et p*m*
se diceta: quia vnaq*m*

fides sc̄e
trinitatis. li.
2. 2. 4. Et
de cōf*m*. vi.
3. c. oēs. q*m* credēdū est: q*m* trini/
tas sit vnu*m* sol*m* et
verus de*m*. s. p*m* et
filius et spūsctus.
Et hec trinitas vni/
us eiusde*m* substā/
tie vel essentie cre/
dit: q*m* ē summa bo/
nu*m*. Itē Aug. dicit:
Hec vera lācta tri/
nitas nihil mai*m* est
i trib*m* phonis simul
nominatis q*m* i vna
qualibet simul et p*m*
se diceta: quia vnaq*m*

investigāda. **T**u*m* Ber*m*. Scrutari h̄ teme
ritas ē: credere pietas: nosse vita eterna.

Ch̄r̄s. Ly. in veritate fidei p̄sistentes.
Gaudete. Ad duolum em̄ p̄tinet

de opibus virtutū gaudere. **P**erse-

cti estote. i. ad p*m*

fectionē p*m*sequēdā

tendite: q*m* sicut na-

uis in flumine posī-

ta p*m* aquemotū de-

scēdit/nāl remiges

atā ex corruptione

carnis et pronitate

continuo ad malū

descēdit a pfectōe

nisi conet in contraria-

riū. **E**xhorta-

mini. vos maio-

res illos q*m* sunt mi-

nores. **D**idip*m*

sū sapite. talicet

vos mores cū ma-

iorib*m* e. **P**acē

habete. quā chā-

rus nobis heredi-

tarie conseruandā

reliqt. vnde: Pacē **J**o. 14. d.

relinquo yobis r*c*.

Et de pacis.

Ly. dator et ama-

tor pacis. **E**t

dilectionis. q*m* cha-

ritas p*m*comitatis ve-

ra pacē: eo q*m* p*m* cha-

ritate de*m* ē i hoie/r

i p*m* i eo. **H**erit

yobisci. q*m* gratia

in pāti/ et gloriā in

futuro. **I**nter-

alia dñi nostri ie-

su christi/ et cha-

ritas dei et coica-

tio sc̄is p*m*us. **S**u*m*il. lug.

In il*m* yobis innu-

it trinitate p*m*onaz. **P**rimo p*m*onā filii ibi:

Gra dñi nři ie-chri.

Secundo p*m*onā p*m*is

ibi: **E**t charitas dei. i. p*m*is. **T**ertio p*m*o-

nā spūsancu*m* ibi: **E**t coicatio sc̄is p*m*us

siemp cum oibus yobis: Amen.

d 3